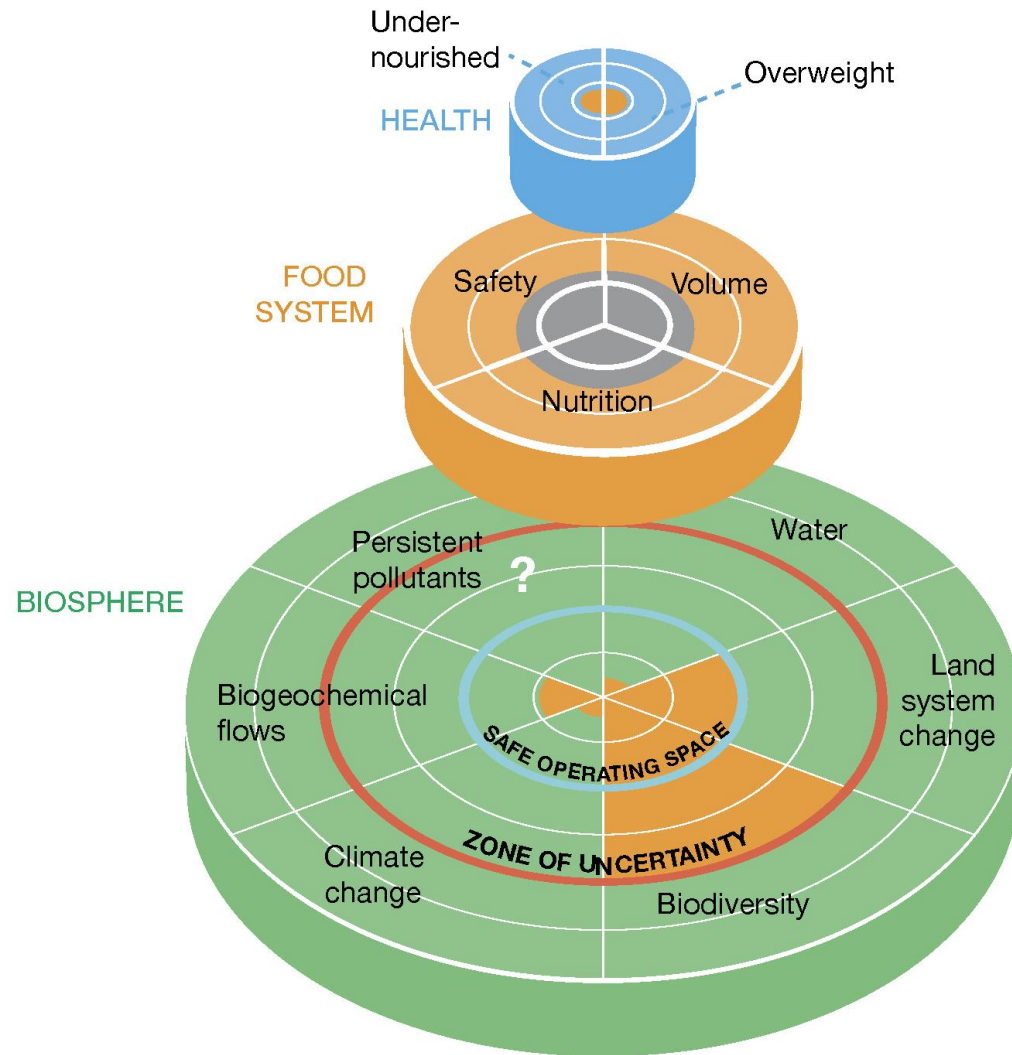

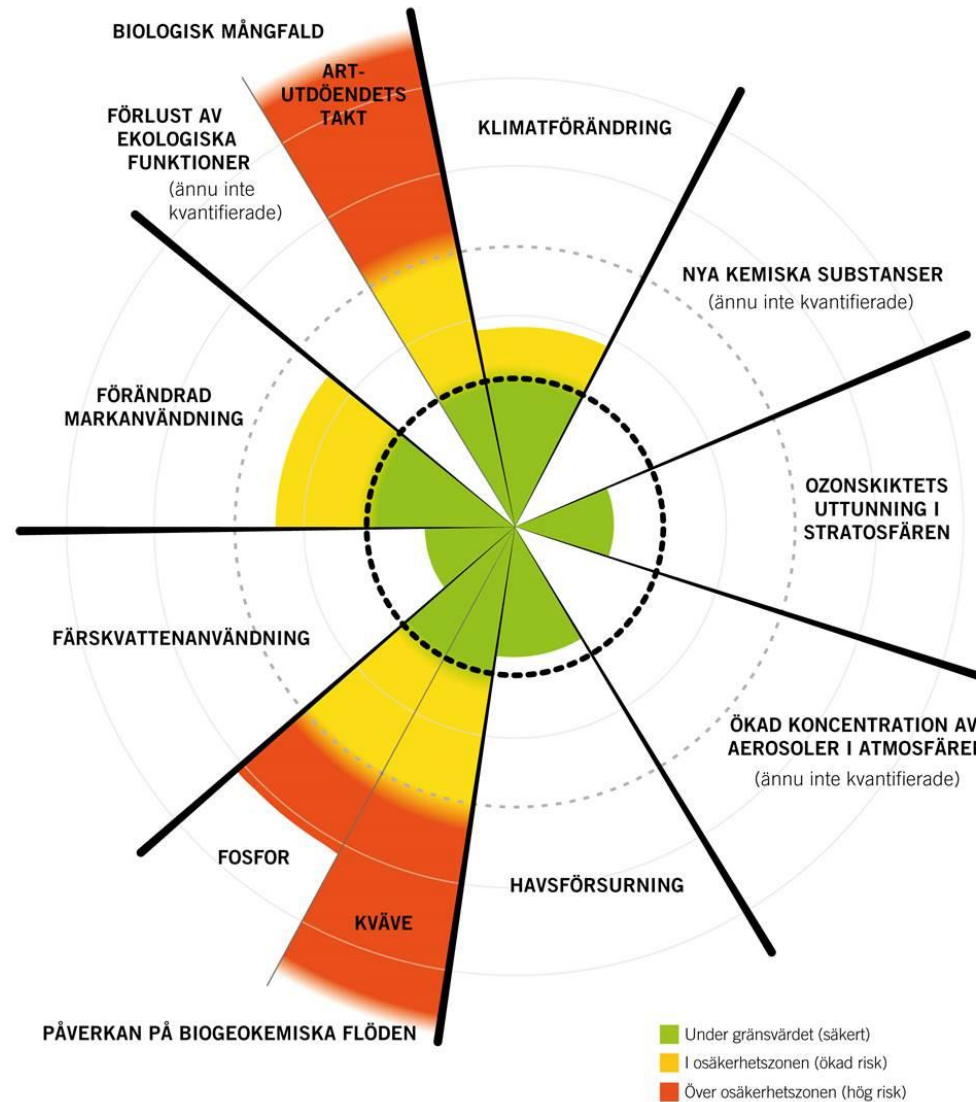
Therese Lindahl

Att skapa ett hållbart livsmedelssystem

Mat, hälsa och hållbarhet 1960

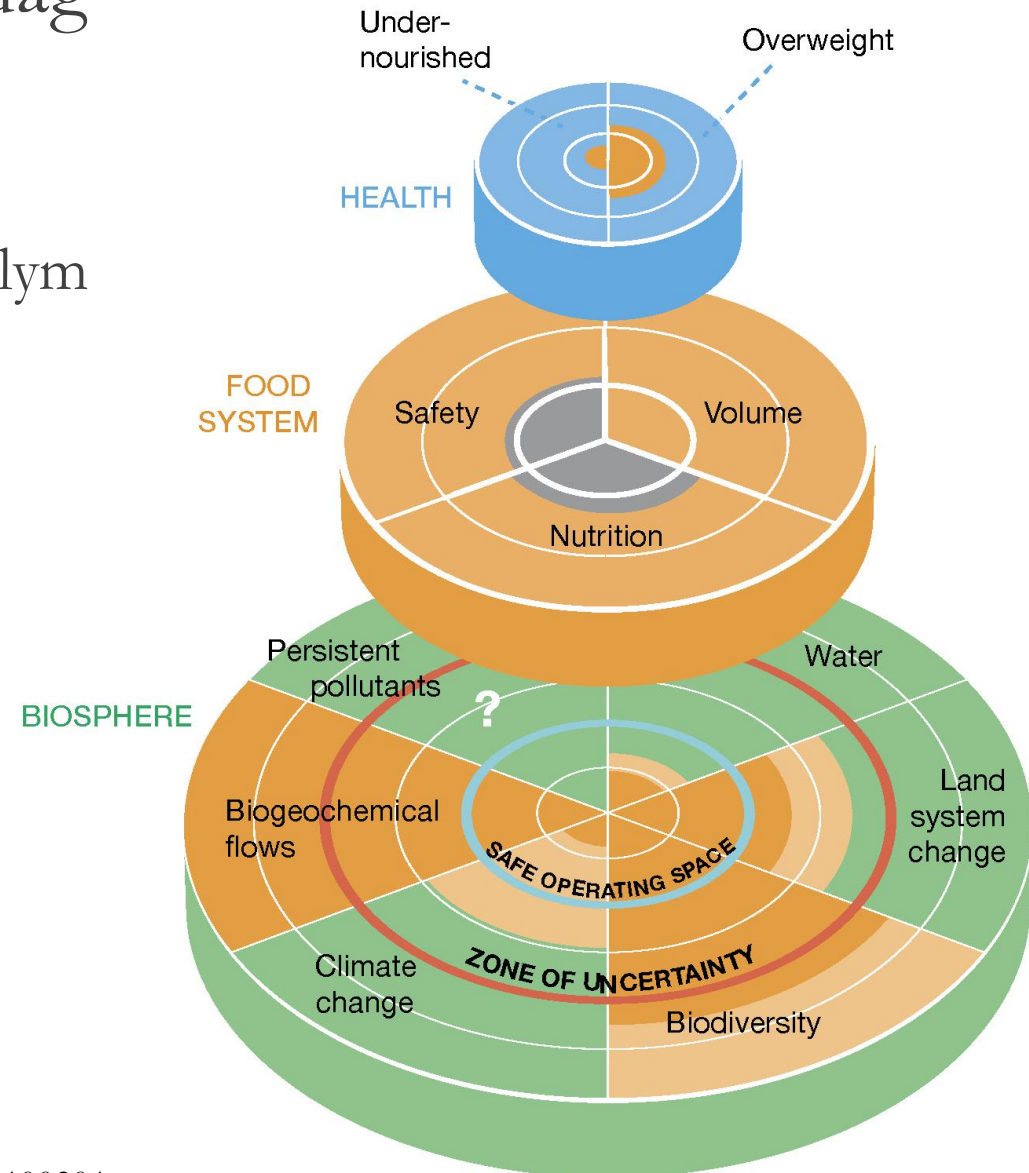
Planetära gränser – vad menas?

Referens: <http://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>

Mat, hållbarhet och hälsa idag

- Större befolkning
- Vi producerar idag en tillräcklig volym mat till världens befolkning
- Färre undernärda (11%)
- Men fler överviktiga (39%)
- Maten är inte mer näringsrik
- Större påverkan på de 'planetära gränserna'

Vad mer har förändrats?

- Ökad produktionsvolym och ökad effektivitet
- Ökad handel
 - Specialisering – minskad kostnad – lägre priser
 - Distans mellan konsumenter och producenter
 - Homogenisering av konsumtionsmönster
- Mer komplexa strukturer inom matindustrin
- Ökad detaljhandel, fler s.k. 'supermarkets'

Vad kan vi förvänta oss i framtiden (2050)?

EAT-Lancet Commission: Healthy Diets from Sustainable Food systems

1. Vad är en hälsosam diet?
2. Vad är ett hållbart matproduktionssystem?
3. (Hur) kan vi uppnå hälsosam kost från hållbara livsmedelssystem?
4. Vilka lösningar och interventioner behövs?

Slutsatser

1. En hälsosam diet för människor och planeten är både nödvändig och möjlig
2. Det kommer krävas stora förändringar
 - transformeringar av konsumtionsmönster
 - produktionsmönster och
 - inte minst av nyckelaktörer inom livsmedelskedjan (midjan)

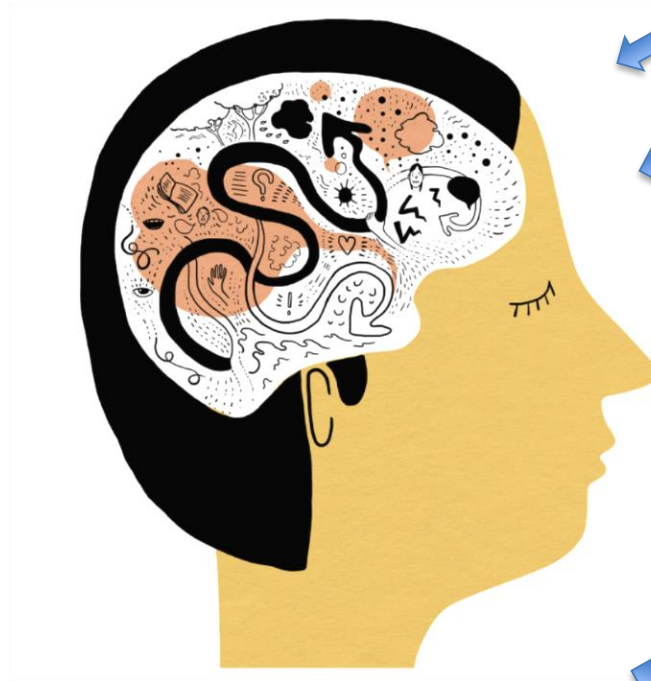
Vad betyder det för Sverige?

Öka	Byta ut	Begränsa, minska
Grönsaker och baljväxter	Raffinerat spannmål med fullkorn	Processad mat, rött kött
Frukt och bär	Smör med vegetabilisk fett	Drycker och mat med tillsatt socker
Fisk och sjömat	Feta mjölkprodukter med magra mjölkprodukter	Salt
Nötter och frön		Alkohol

Vilka kvantiteter pratar vi egentligen om?

- Idag äter vi nästan **55 kg kött** per person och år i Sverige (direktkonsumtion)
- Varav drygt 20 kg fågel, och 30 kg fläsk, nöt och lamm rött kött
- Vi äter ca 12 kg ägg per år och ca 7,5 kg fisk per år
- En hälsosam diet enligt EAT-Lancet, består max av **ca 30 kg kött** per person
- Varav nöt, fläsk, och lamm inte bör uppgå till mer än 0-10 kg per person och år, och fågel inte mer än 0-20 kg pp/år
- Vi bör äta i genomsnitt ca 4 kg ägg och ca 10 kg fisk per år

Vad påverkar våra konsumtionsval?

Utbud, tillgänglighet

Pris

Vanor, ansträngning
Presentation, fysisk miljö

Attityder, värderingar
Kunskap

Sociala normer

Olika typer av interventioner

- Regleringar, t.ex. begränsa utbud
- Skatter, subventioner
- Nudging
- Information (konsumentråd, kampanjer, guider)
- Miljömärkning, certifiering
- Goda exempel
- Utbildning till nyckelaktörer

Subventionera?

Beskatta, begränsa?

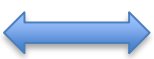

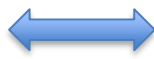
Nudging?

Upplysa, informera?

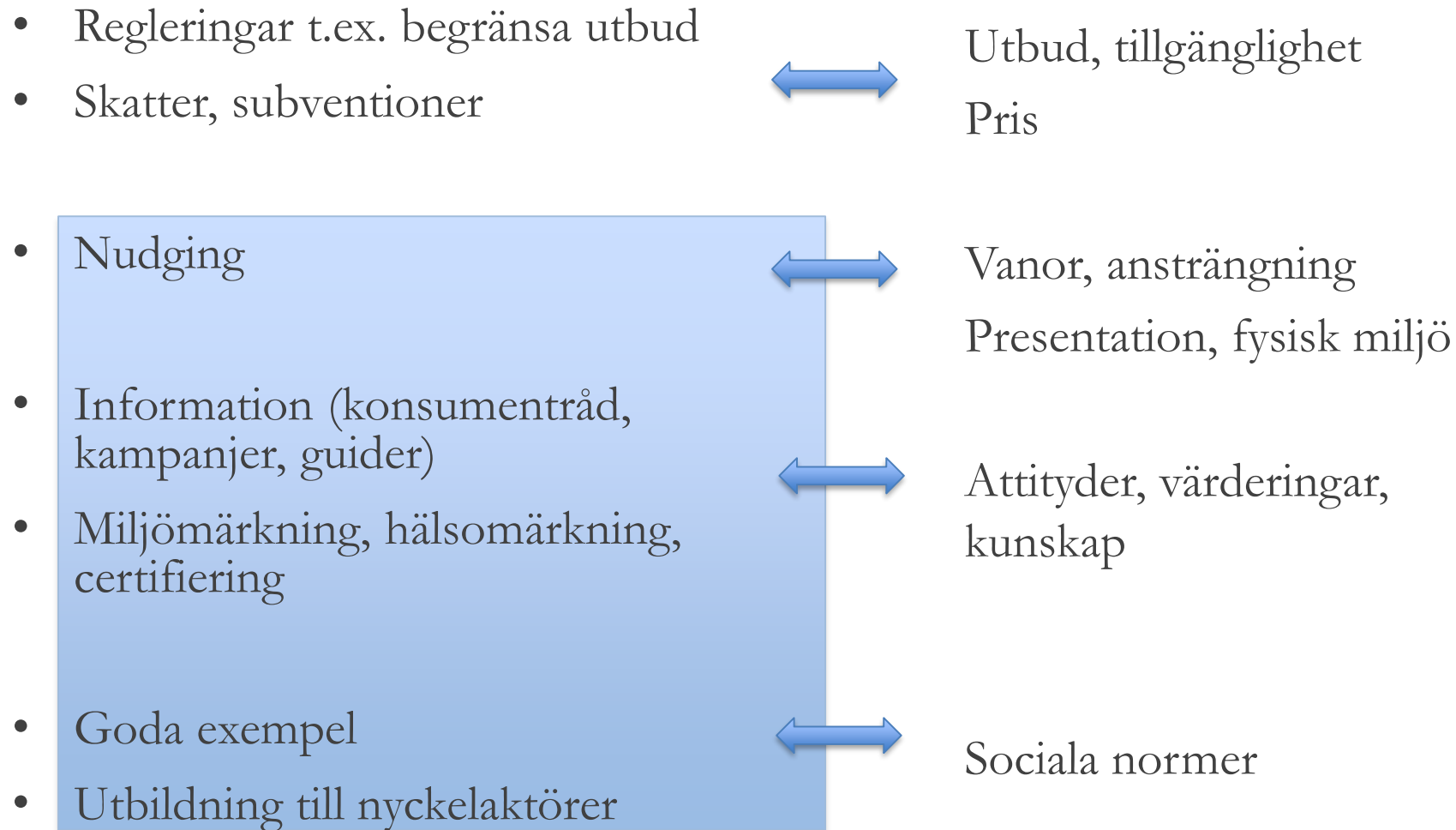
Interventioner för beteendeförändring

• Regleringar t.ex. begränsa utbud• Skatter, subventioner		Utbud, tillgänglighet
Pris
• Nudging		Vanor, ansträngning
Presentation, fysisk miljö
• Information (konsumentråd, kampanjer, guider)• Miljömärkning, hälsomärkning, certifiering		Attityder, värderingar,
kunskap
• Goda exempel• Utbildning till nyckelaktörer		Sociala normer

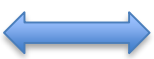

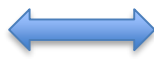
Vad har använts mest flitigt?

- Regleringar t.ex. begränsa utbud
 - Skatter, subventioner
- ↔
- Utbud, tillgänglighet
Pris
- Nudging
- ↔
- Vanor, ansträngning
Presentation, fysisk miljö
- Information (konsumentråd, kampanjer, guider)
 - Miljömärkning, hälsomärkning, certifiering
- ↔
- Attityder, värderingar,
kunskap
- Goda exempel
 - Utbildning till nyckelaktörer
- ↔
- Sociala normer

Vilka insatser ser vi idag? Inkl. bubblare

Vilka insatser tror vi ger mest effekt?

• Regleringar t.ex. begränsa utbud• Skatter, subventioner		Utbud, tillgänglighet
Pris
• Nudging		Vanor, ansträngning
Presentation, fysisk miljö
• Information (konsumentråd, kampanjer, guider)• Miljömärkning, hälsomärkning, certifiering		Attityder, värderingar,
kunskap
• Goda exempel• Utbildning till nyckelaktörer		Sociala normer

Avslutande frågor

- Vill vi få till en förändring av våra konsumtionsmönster? ✓
- Hur stor förändring vill vi få till? ✓
- Vilka är nyckelaktörerna som 'har makten' att få till den transformering som behövs? ✓
- Vad har vi för verktyg för att få till en förändring? ✓

Avslutande frågor

- Vill vi få till en förändring av våra konsumtionsmönster? ✓
- Hur stor förändring vill vi få till? ✓
- Vilka är nyckelaktörerna som 'har makten' att få till den transformering som behövs? ✓
- Vad har vi för verktyg för att få till en förändring? ✓
- Vad vet vi om dessa verktyg?
 - Effektivitet på kort sikt
 - Effekter på längre sikt
 - Kostnad att implementera – inkl. acceptans
 - Fördelningseffekter
- Hur kan vi på bästa sätt implementera nödvändiga verktyg/interventioner för att få till önskvärd effekt?

Tack!

Therese Lindahl | Researcher

+46 8 673 97 09

therese@beijer.kva.se

www.beijer.kva.se